

נ ג ל ה

ה. בהמשך למ"ש בגליון הקודם (כז (קעו)) ס"ט לבאר דברי הרמב"ן הידועים (קידושין לד, א,) דמצות ספה"ע היא מ"ע שהזמן גרמא - באופן אחר מהמבואר בכמה אחרונים (הובאו ונסמנו בסי' "ספירת העומר" פ"ב ס"ח הערה ח) ע"פ מ"ש התוס' (פסחים לח, ב, - ד"ה נאכלים) בנוגע לבכורים ד"הואיל ויש להם זמן גדול כל כך לא חשיב זמן קבוע",

ועד"ז י"ל בנדד"ד: הרמב"ן ס"ל כהשיטות דכל המ"ט יום דספה"ע הם מצוה אחת ואריכתא, ולשיטת התוס' דמצות שיש להם זמן אריכתא אינם נחשבים ל"זמן קבוע", ולכן כתב הרמב"ן דספה"ע הוי מ"ע שהזמ"ג.

אמנם ז"ע ראיתי בביאור הרי"ף פערלא לסהמ"צ רס"ג (ח"ג - מילואים להקדמה ס"ב) שמפריך סברא זו,

וז"ל (לאחרי שמביא דברי התוס' הנ"ל בפסחים): "אין זה ענין לכאן כלל. דהתם שהדבר תלוי בזמן קבוע כדאמרינן בפ"ק דמגילה (ט, ב,) ובפרק בתרא דזבחים (ק"ז ע"ב ק"ח ע"א) עיי"ש, שפיר כתבו התוס' שכיון שיש לו זמן ארוך כל כך אין זה בכלל זמן קבוע. משא"כ כאן שהסבר תלוי בזמן גרמא, פשיטא שגם מצוה כזו שיש לה זמן ארוך כל כך, מ"מ הו"ל מ"ע שהזמ"ג, דהרי עכ"פ קודם שהגיע הזמן ואחר שעובר הזמן אין המצוה נוהגת. וא"כ רק הזמן הוא שגורם לה".

ומסיים שם: "וזה פשוט לא ה"י כדאי לדבר בו. לולא שנשאלתי על זה מאחד מגדולי הרבנים נר"ו". עכ"ל.

אהרן לייב ראסקין
- תות"ל 770 -

ו. בשו"ע אדמוה"ז סי' תל"ה בקו"א סק"ב מביא שם דעת הח"י שמי שלא ביער חמצו ומת לאחר שהגיע זמן איסורו אין היורשים מחייבים לבערו ויסודו ממימרא דאמימר בגיטין לט, דהמפקיר עבדו ומת אין לו תקנה דאין אדם מוריש איסור לבניו, ואדמוה"ז מוכיח שפסק זה מופרך לגמרי.

ואחד מהפרכות היא כדלקמן וז"ל ותו כיון דכל איסורי הנאה אינן הפקר גמור א"כ לא דמי כלל לעבד שהפקירו שאין לו בו שום צד ממון לכך אינו יכול להוריש כי מה יורש אבל חמץ יש בו צד ממון שאם עבר ומכרו מותר ליהנות מדמיו מן התורה וכו'.

אבל לכאוי' זה צריך ביאור דבתוס' בגיטין מג, ב, ד"ה אבל הקשה שם (על מה שמבואר בגמ' דאם מכר עבדו לעכו"ם וכתב עליו אונו (דכשתברח ממני אין לי עסק בך) לא צריך

גט מרבו ראשון) דהא אמימר אמר דגט לא מפקיע איסור בלבד רק אם יש ממון עמו והכא כשמכר לעכו"ם אין לרבו ראשון רק איסור ואמאי מהני גט, ות"י דכיון דהקנס הוי של רבו ראשון יש צד ממון ולכן מהני גט.

ובגמ' שם מב, ב, יש אבעי' אי מעוכב גט שחרור (שהפקיר העבד ועכשיו צריך גט שחרור) יש לו קנס (לבעל) או לא ונשאר באבעי' ובמגיד משנה מהל' נזקי ממון פרק י"א הלכה א' כתב דמשמע מהרמב"ם פ"ד מהל' חובל ומזיק שאם הבעל תפס הקנס לא מפקינן א"כ חזינן מכל הנ"ל דאפי' אם הפקיר את עבדו עדיין יש צד ממון כמו איסודי הנאה ואפי' שיש שיטות שסוברים מפקינן הא מ"מ האיך יכל להקשות על הח"י דהא יש לו סמך מן הגמרא הנ"ל וצ"ע.

א' מאנ"ש

- ברוקלין נ. י. -

ז. בהמשך למה שכתבתי בגליון הקודם, דלשיטת אדה"ז אסור להפסיק בין ברכה להדבר שמברכין עליו (בין ברכת המצות ובין ברכת הנהנין), אפילו בעניית אמן על ברכה שאחר מברך, אפילו בברכה שגם הוא מברך עכשיו, עיי"ש באריכות.

הנה לכאורה צ"ל עוד ענין בזה דהנה לשיטת המחבר (כנ"ל סעיף א') שברכת ק"ש הוי דין ברכת המצוה ממש לכן ס"ל שאסור להפסיק אמן אחר הש"ץ, אבל מ"מ ס"ל שמותר לענות לדבר שבקדושה, דהא כתב שמותר להפסיק לדבר שבקדושה בין באמצע הפרק ובין בין הפרקים ואח"כ כתב ואלו הן בין הפרקים בין ברכה ראשונה לשני' בין שני' לשמע וכו', ולכאורה תמוה מאד דהא בהל' תפלין פסק בפירוש שאסור להפסיק בין ברכת המצוה, בדבר שבקדושה? (ותמהתי שלא ראיתי מי שהעיר בזה) ועוד צ"ל, דהנה מובא לעיל בשם הכף החיים ועוד שאסור להפסיק באמצע ברהמ"ז בדבר שבקדושה ולכאורה צ"ל דמאי שנא מק"ש שמותר לענות לדבר שבקדושה, ואין לומר דשאני ברכה"מ דהוי כמו תפילת י"ח כמבואר בסימן קפ"ג, דהא זה איירי רק בנוגע לשאלת שלום מפני היראה וכו', אבל בנוגע לשאר דברים אינו כתפילת י"ח והראי' דהא הרמ"א פסק שמותר להפסיק אמן אחר המברך (וזהו גם קושית דע"א, להגהות לשו"ע סימן קפ"ג נדפס מכ"י בס' כבוד חכמים ע' ק"כ) וא"כ למה אסור להפסיק דבר שבקדושה באמצע ברהמ"ז?

והביאור בזה י"ל, דהנה מהלשון שבשו"ע אדה"ז והוא ממ"א סי' ס"ו ס"ק ה' משמע דכל דין דמותר לענות לדבר שבקדושה הוא משום שיכול להפסיק לשאלת שלום, וז"ל: לעניית קדיש וקדושה וברכו ומודים מפסיק אפי' באמצע הפרק ואפי' באמצע הפסוק, שאם מפסיק לשאול מפני היראה, ולהשיב מפני הכבוד של בשר ודם ק"ו לכבוד של הקדוש ברוך הוא,